

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

α. Λ

β. Σ

γ. Λ

δ. Σ

ε. Σ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Αίτιο - αποτέλεσμα:

«Καθώς οι επιστήμονες κατανοούν ... προπαγάνδας τεράστιας ακρίβειας.»

Το πρώτο μέρος της παραγράφου οργανώνεται με αίτιο - αποτέλεσμα, προκειμένου να αναδειχθεί η βαρύτητα της αποκωδικοποίησης του ανθρώπινου τρόπου λήψης αποφάσεων από τους αλγορίθμους (αίτιο) και οι δραματικές επιπτώσεις τις οποίες θα επιφέρει στο μέλλον (αποτελέσματα):

- ευρεία χρήση των αλγορίθμων
- μείωση της αξιοπιστίας των ανθρώπινων συναισθημάτων
- εκτεταμένη χειραγώγηση, διαφήμιση και προπαγάνδα ακριβείας

Αναλογία:

«Η χειραγώγηση των απόψεων και των συναισθημάτων μας στα μηχανικά όργανα που διαθέτει.»

Όπως ο πιλότος που παθαίνει κρίση λιγγού πρέπει να αγνοήσει τις αισθήσεις του και να βασιστεί απόλυτα στα μηχανικά όργανα που διαθέτει, έτσι και οι άνθρωποι στο μέλλον θα βασίζονται απόλυτα στους αλγορίθμους, αγνοώντας τα συναισθήματά τους.

Πρόθεση του συντάκτη είναι να βοηθήσει τον/ την αναγνώστη/-τρια να συλλάβει με απλό και παραστατικό τρόπο κάτι το οποίο προς το παρόν φαίνεται αδιανόητο, την τυφλή υπακοή των ανθρώπων στους αλγορίθμους, όπως αυτή επίκειται στο μέλλον.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Ο κυρίαρχος ρηματικός χρόνος στην παράγραφο 2 του κειμένου 1 είναι ο μέλλοντας.

Παραδείγματα: μάλλον **θα αυξάνεται**, δεν **θα κάνει** απλώς, **θα κάνει** συγχρόνως, **θα καταφέρνουν** να χακάρουν, **θα βρεθούμε** εκτεθειμένοι, **θα αναγκαστούμε** να βασιζόμαστε σε αλγορίθμους.

Με τη χρήση του μέλλοντα δηλώνονται όλα αυτά που πρόκειται να γίνουν στο μέλλον και αναδεικνύονται με emphaticό τρόπο οι μακροπρόθεσμες δραματικές συνέπειες της χρήσης αλγορίθμων.

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- **Κειμενικό είδος**: Επίσημη επιστολή (αναμένεται να ακολουθηθούν τα χαρακτηριστικά στοιχεία της επιστολής: κατάλληλη προσφώνηση, αποφώνηση κτλ.).
- **Συντάκτης**: Ο μαθητής/η μαθήτρια.
- **Αποδέκτης**: Ο συντάκτης του κειμένου 1.
- **Ύφος λόγου**: Επίσημο, λιτό (χρήση α' και γ' ρηματικού προσώπου, προσεγγμένο λεξιλόγιο).

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Κίνδυνοι επεξεργασίας των προσωπικών μας δεδομένων από τα ψηφιακά μέσα (μπορούν να αντληθούν από το Κείμενο 1):

- απώλεια ιδιωτικότητας,
- αποκωδικοποίηση ανθρώπινου τρόπου λήψεων αποφάσεων / ανθρώπινης προσωπικότητας,

- χειραγώγηση, παραπληροφόρηση, διαφήμιση και προπαγάνδα ακριβείας,
- κυριαρχία μηχανών / τεχνητής νοημοσύνης, σταδιακή απώλεια ανθρώπινης ικανότητας λήψης αποφάσεων,
- έλεγχος από όσους διαθέτουν τους αλγορίθμους επεξεργασίας των Μεγάλων Δεδομένων,
- ουσιαστική απώλεια ελευθερίας κ.ά.

Τρόποι διαφύλαξης ιδιωτικότητας στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή:

- εκσυγχρονισμός νομοθετικού πλαισίου και λογοδοσία του τρόπου διαχείρισης των προσωπικών πληροφοριών από τις εταιρείες που παρέχουν ψηφιακές υπηρεσίες και επεξεργάζονται ψηφιακά δεδομένα,
- καλλιέργεια ψηφιακού γραμματισμού (ευαισθητοποίηση για ασφαλή χρήση διαδικτύου, συστηματική ενημέρωση για τους ψηφιακούς κινδύνους, γόνιμη και ουσιαστική ενσωμάτωση ψηφιακών μέσων στην εκπαίδευση),
- ατομική ευθύνη (υπεύθυνη χρήση ψηφιακών μέσων, προστασία προσωπικών δεδομένων, κατανόηση τρόπου επεξεργασίας προσωπικών προτιμήσεων π.χ. χρήση τοποθεσίας, λειτουργία cookies κ.ά.).

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

Στο συγκεκριμένο τραγούδι κυριαρχεί το δεύτερο ενικό πρόσωπο (*ανοίγεις, μην περιμένεις, έχε κ.ά.*). Το ποιητικό υποκείμενο είτε ανοίγει έναν νοητό διάλογο με τον δέκτη είτε απευθύνεται στον ίδιο του τον εαυτό, εκφράζοντας μια διάθεση εξομολόγησης ή αναστοχασμού και δημιουργώντας κλίμα οικειότητας. Η χρήση του συγκεκριμένου προσώπου σε συνδυασμό με τη χρήση υποτακτικής και προστακτικής έγκλισης (*μην περιμένεις, έχε, βρες, ξεκίνα*) προσδίδει στο τραγούδι συμβουλευτικό, παραινετικό, διδακτικό τόνο, ίσως και προστακτικό.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπωθεί από τους / τις μαθητές /-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

- το δίκτυο θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συμβολίζει όλες τις παγίδες που μπορεί να συναντήσει ένας άνθρωπος στη ζωή, π.χ. ερωτική απογοήτευση, δόλιες συμπεριφορές, κ.ά. (*άλλοι το λεν του κάτω κόσμου πονηριά / κι άλλοι το λεν της πρώτης άνοιξης αγάπη.*)

- το ποιητικό υποκείμενο συμβουλεύει:
 - να είμαστε προνοητικοί και προσεκτικοί (*μην περιμένεις να σε βρει το μεσονύχτι*),
 - να είμαστε σε διαρκή επαγρύπνηση (*έχε τα μάτια σου ανοιχτά βράδυ πρωί*),
 - να βασιζόμαστε στις δικές μας δυνάμεις (*κανείς δε θα μπορέσει να σε βγάλει, / μονάχος βρες την άκρη της κλωστής*),
 - να μην εγκαταλείπουμε τον αγώνα και την πίστη μας στη ζωή (*κι αν είσαι τυχερός ξεκίνα πάλι.*) κ.ά.